

Nieuwe kwaliteitscatalogus openbare ruimte: doodvonnis voor thermische onkruidbestrijding?

In de kwaliteitscatalogus openbare ruimte (KOR) van kennisplatform CROW is een in het oog springende wijziging opgenomen over thermische onkruidbestrijding. In de oude catalogus van 2018 stond dat dood onkruid na thermische behandeling niet meetelt in de beoordeling van de hoeveelheid onkruid. In de versie van 2023 is dat wél het geval. Betekent dit de doodsteek voor behandeling van onkruid met heet water of hete lucht? Of wordt de soep niet zo heet gegeten als ze wordt opgediend?

Auteur: Ralf Pijnenburg

Evert Jan van de Kamp, projectleider team fysieke leefomgeving bij CROW, noemt twee argumenten waarom in de KOR 2018 stond vermeld dat thermisch behandeld onkruid niet meetelt in de beoordeling van de hoeveelheid onkruid. Ten eerste wilde men voorkomen dat de beeldkwaliteit wordt afgekeurd terwijl de opdrachtnemer wel zijn werk heeft gedaan. Ten tweede wilde men niet dat mechanische onkruidbestrijdingsmethoden zouden worden bevoordeeld ten opzichte van thermische. De praktijkervaringen met de KOR 2018 geven volgens hem echter aanleiding om op dit besluit terug te komen.

‘Dood of thermisch behandeld onkruid blijkt voor bewoners net zo storend als gewoon onkruid’, stelt hij. ‘Misschien nog wel storender, zeker als het gebrand is. In de KOR 2023 hebben we daarom beschreven dat dood of

thermisch behandeld onkruid voortaan wél meetelt in de beoordeling van de hoeveelheid onkruid. Een ander praktisch argument is dat het voor inspecteurs lastig is om te beoordelen of onkruid thermisch is behandeld.’ Dit betekent volgens Van de Kamp niet dat het geen zin meer heeft om een heetwatermachine of heteluchtmachine in te zetten. ‘In onze ogen is thermische onkruidbestrijding bedoeld om vroegtijdig het wortelpakket terug te dringen. Indien er veel dood of behandeld onkruid aanwezig is, was de opdrachtnemer eigenlijk al te laat met de thermische bestrijding.’

Meer afkeuringen

Wilco Boender, directeur van VDBH West, kan zich niet vinden in deze stelling. Zijn onderneming voert bij een kleine tien gemeenten onkruidbeheersing op verhardingen uit. ‘Er moet onkruid staan om te kunnen behandelen.

Als er geen onkruid staat, doen we namelijk niks. Nu wordt al het onkruid dat doodgaat door thermische technieken geel en telt het gewoon mee in de beoordeling. Het levert dus een afkeuring op. Wat is daarvoor dan de oplossing?’

De wijziging in de KOR valt dus niet bij alle professionals die werken met thermische onkruidbestrijding in goede aarde. Zo spraken we een ondernemer die zijn business heeft opgedoekt omdat ‘dit soort aanpassingen in de KOR’ hem een doorn in het oog zijn. Hij schrok bij de inzage van dit artikel dusdanig van zijn eigen woorden, die hij ‘spontaan op het gevoel’ met ons deelde, dat hij verzocht om anoniem opgevoerd te worden. ‘Natuurlijk heeft deze wijziging in de catalogus impact’, liet hij ons weten. ‘Met dood onkruid haal je als thermische onkruidbestrijder immers niet meer het schone beeld dat in de KOR 2018 van toepassing was. Het gevolg daarvan is dat steeds meer werkzaamheden worden afgekeurd.’

Andere beeldbestekken

Volgens deze ondernemer waren tot 2018 alle beeldbestekken nog gebaseerd op chemische onkruidbestrijding, waarmee veel makkelijker een schoon en strak resultaat te behalen is. ‘Om bodemvervuiling te voorkomen, hebben de overheid en CROW echter als doelstelling om onkruidbestrijding zo ecologisch en groen mogelijk te maken. Hierdoor haal je met thermische onkruidbestrijding het gewenste beeld steeds moeilijker en komt ons verdienmodel in gevaar. In steeds meer bestekken wordt gevraagd om beeldkwaliteit A in plaats van B. Maar hoe wil je dat bereiken, vraag ik me dan af. We schijven voor 30 eurocent per vierkante meter in en moeten vervolgens vier keer terugkomen om het gewenste beeld te realiseren.’

Het rendement komt dus niet in de buurt van wat de geïnterviewde ondernemer voor ogen heeft. Hij voegt hier nog een argument aan toe: ‘Het materiaal dat we nodig hebben voor thermische bestrijding van openbaar groen is zo kapitaalintensief en storingsgevoelig, dat we bijna niets overhouden aan onze investeringen. Ik heb inmiddels alles in de verkoop gezet, want voor mij en mijn jongens is er geen plezier meer te behalen in dit werk. Er is nog één gemeente over waarvoor we de komende drie jaar onkruid moeten bestrijden. Als er een aannemer is die dit werk van me wil overnemen, dan mag hij me vandaag nog bellen. Ik ben klaar met de zuurgraad van gemeenten die zich zo strikt aan de KOR houden. Geef mijn portie maar aan fikkie.’

Onrust in de markt

Wilco Boender was ook zeer verbaasd toen hij de nieuwe beeldkwaliteitscatalogus 2023 doornam. ‘De discussie over dood onkruid is mij in de praktijk bekend. Dat dood en behandeld onkruid nu ook mee beoordeeld wordt, zal voor veel onrust zorgen in de markt. Want in de praktijk komt het er dan op neer dat behandeling van onkruid met heet water en hete lucht weinig tot geen zin meer heeft. Je houdt immers altijd afkeur. Heel fijn straatgras tussen klinkers krijg je zelfs met een borstelmachine of bosmaaier niet weg. Juist door heteluchtbehandeling of heet water houd je de bedekking beheersbaar op bijvoorbeeld B-kwaliteit.’

Boender erkent dat geel onkruid van 20 cm na een heetwaterbehandeling voor de burger niet het ideaalbeeld oplevert. ‘Maar deze nieuwe norm heeft met name gevolgen voor de beheersing van voegonkruiden. Door deze volvelds met heet water te behandelen, bleven we altijd voldoen aan B-kwaliteit. Deze voegbe-

dekking tussen klinkers kun je alleen thermisch goed bestrijden. Daar gaat deze nieuwe norm totaal aan voorbij. De heetwatermachines kun je voortaan net zo goed in de loods laten staan. En veel meer gemeenten zullen ervoor moeten kiezen om de onkruidbeheersing én het veegbeheer in één bestek te zetten.’

Boender kan het zich levendig voorstellen dat de burger niet vrolijk wordt van zichtbaar dood onkruid in de openbare ruimte. ‘Maar de meeste gemeenten laten na om bewoners goed te informeren over het werken op basis van beeldsystematiek. Daarnaast klopt het in mijn ogen niet dat een opdrachtnemer te laat zou zijn met behandelen als er veel dood of behandeld onkruid staat. Bij het op beeld werken is de aanwezigheid van onkruid altijd nog toegestaan; in centrumgebieden gaat het om B-kwaliteit en op begraafplaatsen om A-kwaliteit. Als we dat gaan behandelen, wordt geel onkruid en levend groen onkruid nu allebei meegenomen in de beoordeling.’

Techniek op de juiste manier inzetten

We legden de wijziging in de KOR voor aan Bert van Loon, directeur van WeedControl. Hij is er allerm minst bang voor dat thermische technieken hierdoor buitenspel worden gezet. ‘Het gaat er namelijk om dat je ze op de juiste manier inzet. Thermische technieken zijn het effectiefst bij beginnend tot matig voorkomend onkruid. Als je maar lang genoeg wacht met bestrijding, wordt het vanzelf een puinhoop. Als je onkruid een halve meter hoog laten worden en vervolgens thermisch gaat behandelen, dan kan ik me voorstellen dat dit niet het gewenste beeld oplevert. Een sterk ontwikkeld onkruid heeft gemiddeld een sterk ontwikkelde wortelpartij, die alleen kan worden uitgeput door herhaaldelijke bewerkingen op termijn.’

Wilco Boender

directeur van VDBH West

Jan van der Zanden

afdeling Sales WeedMaster

Bert van Loon

directeur van WeedControl

De WeedMaster TC-Vision met cameradetectie

Moment van ingrijpen

Volgens Van Loon gaat het erom dat je als groenbeheerder voor de aanpak kiest die op dat moment gewenst is en past bij de gebruikte techniek. 'Voor zaadonkruid tot vergevorderd onkruid en alles ertussenin kun je achtereenvolgens veeg- en zuigtechnieken, thermische technieken en borsteltechnieken inzetten. Halverwege dit seizoen was er door de hoeveelheid water in korte tijd sprake van een hoge onkruidgroei. Dan kun je je afvragen of thermische behandeling wel de juiste methode is. Het moment van ingrijpen is dus bepalend. Doe je dat vroegtijdig, dan pak je ook de worteldruk effectief aan en boek je op de langere termijn de meeste winst. Ik gebruik weleens als metafoor de werkmethode van de schilder: die gaat eerst schuren en gronden en dan pas aflakken. Ook onkruidbestrijding is een vak geworden met meerdere disciplines. Kies dus de techniek die past bij de fase van het onkruid.'

In de vingers snijden

Ook Jan van der Zanden van de afdeling Sales WeedMaster bij Waterkracht ziet na de aanpassing van de KOR geen reden om te twijfelen aan het nut van de thermische onkruidbehandelingsmethode. 'Integendeel. De aanpassing in de catalogus is vooral bedoeld ter verdui-

delijking. Thermische onkruidbestrijding moet tijdig uitgevoerd worden. Ten eerste vanwege afspraken over de beeldkwaliteit, ten tweede vanwege efficiëntie voor de uitvoerende partij. Als er veel dood of behandeld onkruid staat, was de opdrachtnemer inderdaad al te laat met de behandeling of bestrijding. Dit kan door bewoners als storend ervaren worden en strookt waarschijnlijk dan ook niet met de afspraak voor de gewenste beeldkwaliteit. De wortels van het onkruid zijn sterker geworden omdat ze rijkelijk voedingsstoffen via het blad hebben gekregen, waardoor er meer onkruiddruk is ontstaan. De opdrachtnemer snijdt zich hiermee zelf in de vingers.'

Bestekken voor langere periode

Als de opdrachtnemer de behandelingen eerder uitvoert met de heetwatermethode, zal hij volgens Van der Zanden niet alleen binnen de afgesproken beeldkwaliteit blijven. 'Al na het eerste jaar zal er minder onkruiddruk ontstaan, waardoor er vanzelf minder behandelingen nodig zijn en het eenvoudiger wordt om het onkruid onder controle te krijgen. De opdrachtgever heeft ook voordeel van een lagere onkruiddruk, want bestratingen zullen minder snel gaan "werken". Van der Zanden pleit ervoor om bestekken uit te geven voor een langere

periode. 'Hierdoor kan de opdrachtnemer verantwoord investeren om het werk goed te kunnen uitvoeren, zoals het bedacht was door de opdrachtgever. Kortom, hogere kwaliteit bieden voor hetzelfde geld.'

Staat van beworteling

Van Loon is van mening dat de overheid in een aanbesteding niet één bepaalde techniek moet voorschrijven voor onkruidbestrijding, maar de keuze aan de aannemer moet laten. 'De beste techniek bestaat niet. Een voorwaarde voor succesvolle onkruidbestrijding is dat je de juiste combinatie van technieken toepast. Tot slot vind ik eigenlijk dat CROW een nieuwe norm voor boven de grond en een nieuwe norm voor onder de grond zou moeten opnemen in de catalogus. Bij een nieuw te gunnen bestek wordt er nooit iets gezegd over bestrijdingsmethoden in het verleden, terwijl het voor een groenaannemer cruciaal is om te weten hoe de staat van beworteling in de bodem is. Dit zegt namelijk iets over de complexiteit en inzetbehoefte van de aan te nemen opdracht.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!